

הלכות יבום וחליצה פרק ג

א. האומר זה בני, או שאמר יש לי בנים הרי זה נאמן; ופוסטור את אשתו מן החליצה, ומן היבום. אמר זה אחי, או שאמר יש לי אחין אינו נאמן לאסר אשתו, ולהניחה זקוקה ליבם: שהרי זה מתכוון לאסרה, לאחר מותו.

ב. היה מחזק שיש לו אחין, ואמר בשעת מיתתו, אין לי אחין אינו נאמן; וכן אם אמר על מי שהחזק אחיו, אין זה אחי אינו נאמן. לא היה מחזק באחין, ויצא עליה קול שיש שם עדים שיעידו שיש לבעלה אחין, והעדים במדינה אחרת אפלו אמר הוא בשעת מיתתו, אין לי אח הרי זו חוששת, ותמתין עד שיבואו העדים שאמרו וישאלו.

ג. מי שזנה עם אשה, בין פנויה בין אשת איש, ונתעברה, ואמר, זה העבר ממני הוא, ואפלו היא מודה לו אף על פי שהוא בנו לענין ירשה הרי זה ספק לענין יבום: כשם שזנת עמו, כך זנת עם אחר, ומאין יודע הדבר שזה בנו ודאי, והרי אין לו חזקה; אלא לעולם ספק הוא, ולהחמיר דנין בו וחולצת, ולא מתיבמת.

ד. נאמן עד אחד להעיד ליבמה שמת בעלה, ומתיבמת על פיו; או שמת יבמה, או שנתן לבעלה בן להתירה לזר. ואפלו עבד, או אשה, או גוי מסיח לפי תמו מעיד במיתת היבם, כמו שמעיד לאשת איש להתירה, כמו שבארנו בהלכות גרושין. וחמש הנשים שאין מעידות זו לזו שמת בעלה, כך אין מעידין לה שמת יבמה; ודין עדות זו, כדין אותה עדות, לענין עדים שמכחישין זה את זה במיתת היבם, ולכל דבר.

ה. שתי יבמות שבאו ממדינת הים, זו אומרת מת בעלי, וזו אומרת מת בעלי זו אסורה מפני בעלה שלזו, וזו אסורה מפני בעלה שלזו: שאין יבמתה נאמנת להעיד לה שמת יבמה, כמו שאמרנו.

ו. היה לאחת מהן עד שמת בעלה זו שיש לה העד, עומדת באסורה: שאינה אסורה מפני בעלה, אלא מפני יבמה. וזו שאין לה עד, מתרת: שהרי העד העיד שמת יבמה; והיא נאמנת לומר, מת בעלי.

ז. לזו בנים, ולזו אין בנים זו שיש לה בנים, מתרת; וזו שאין לה בנים, אסורה.

ח. היה להן יבם אחר כן, הרי זה מיבם לשתייהן. מת זה היבם שייבם אותן אסורות להנשא לזר, כשהיו בתחלה. נתיבמו ונתגרשו, הרי אלו מתרות לזר.

ט. אף על פי שהאשה נאמנת לומר, מת בעלי, ותנשא או תתיבם אין היבמה נאמנת לומר, מת יבמי, שתנשא לזר: הואיל והוא אסור לאו, שמא יהיה קל בעיניה. וכן אין היבם נאמן לומר, מת אחי, שייבם את אשתו שמא עיניו נתן בה. ואין האשה נאמנת לומר, מתה אחותי, שתפנס לביתה, ואין האיש נאמן לומר, מתה אשתי, שישא את אחותה עד שיעידו שני עדים שמתה אחותה, ואחר כך תפנס לביתה: שלא האמינו עד אחד, אלא משום התרת עגנה כמו שבארנו.

י. לפיכך האשה שהלכה היא ובעלה ויבמה למדינת הים,

ובָּאָה וְאָמְרָה, מִתּ בַּעֲלִי וְאַחֵר כֶּךָ מִת יִבְמִי, אוֹ שְׁאֲמָרָה מִת יִבְמִי וְאַחֵר כֶּךָ מִת בַּעֲלִי הָרִי זֹו אֵינָה נֶאֱמָנָה. אָבֵל אִם הִלְכָה הִיא וּבַעֲלָה בְּלֶבֶד, וּבָאָה וְאָמְרָה, נָתַן לִי יָכֶם בְּמַדִּינַת הַיָּם וּמִת בֵּין שְׁאֲמָרָה מִת הַיָּכֶם וְאַחֵר כֶּךָ מִת בַּעֲלִי, בֵּין שְׁאֲמָרָה מִת בַּעֲלִי וְאַחֵר כֶּךָ מִת הַיָּכֶם שְׁנֵתָן לִי הָרִי זֹו נֶאֱמָנָה, שֶׁהִפָּה שְׁאָסֵר הוּא הִפָּה שֶׁהִתִּיר.

יא. הָאִשָּׁה שֶׁהִלְכָה הִיא וּבַעֲלָה וּבָנָה לְמַדִּינַת הַיָּם, וּבָאָה וְאָמְרָה, מִת בַּעֲלִי וְאַחֵר כֶּךָ מִת בְּנֵי נֶאֱמָנָה, שֶׁהָרִי הִיתָה בְּחֻזְקַת הַתֵּר לָזֵר. אָמְרָה מִת בְּנֵי וְאַחֵר כֶּךָ מִת בַּעֲלִי אֵינָה נֶאֱמָנָה לְהַתִּיבָם, וְחוֹשְׁשִׁין לְדַבְּרֶיהָ; וְחוֹלְצֶת, וְלֹא מִתִּיבָמָה.

יב. הִלְכָה הִיא וּבַעֲלָה בְּלֶבֶד, וּבָאָה וְאָמְרָה, נָתַן לִי בֶן בְּמַדִּינַת הַיָּם, וּמִת וְאַחֵר כֶּךָ מִת בַּעֲלִי נֶאֱמָנָה וּמִתִּיבָמָה, שֶׁהָרִי הִיתָה בְּחֻזְקַת הַתֵּר לִיבָמָה בַּעֲת שֶׁהִלְכָה. אָמְרָה, מִת בַּעֲלִי וְאַחֵר כֶּךָ מִת הֵבֶן שְׁנֵתָן לִי אֵינָה נֶאֱמָנָה לְפָטֵר עֲצָמָה מִן הַיָּבוֹם וּמִן הַחֲלִיצָה, וְחוֹשְׁשִׁין לְדַבְּרֶיהָ; וְחוֹלְצֶת, וְלֹא מִתִּיבָמָה.

יג. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּשֶׁהִיתָה פְּסוּלָה לְכַהֲנָה מִתַּחֲלָתָהּ, כְּגוֹן שֶׁהִיתָה גְרוּשָׁה אוֹ חֲלָלָה, אוֹ שְׁאֲמָרָה בְּמַעֲרָה הִינּוּ כְּשִׁמְתוֹ. אָבֵל אִם אֵין הַדָּבָר כֵּן, אֵינָה חוֹלְצֶת שְׂמָא תַּחֲלִץ וַיְבוֹאוּ עֵדִים וַיַּעֲדוּ שֶׁהַדָּבָר כִּמּוֹ שְׁאֲמָרָה וְהַבַּעַל מִת תַּחֲלָה, וְנִמְצְאָת חֲלִיצָה זֹו אֵינָה כָּלוּם; וְתִנָּשָׂא לְכוּהֵן, וַיִּרְאֶה הָרוֹאֶה אוֹתָהּ שֶׁחֲלָצָה וְנִשְׁאָת לְכוּהֵן, וַיִּדְמָה שֶׁהַחֲלוּצָה מִתֵּרַת לְכַהֲנָה, וְהוּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ בְּעֵדִים שְׁבָאוּ: לְפִיכֶךָ לֹא תַּחֲלִץ, וְלֹא תִתִּיבָם, אֲלֹא תִשָּׂאֵר בְּחֻזְקַת זְקוּקָה כְּשִׁינִצָּאת, עַד שֶׁיְבוֹאוּ עֵדִים.

יד. וְכֵן אִשָּׁה שֶׁהִלֵּךְ בַּעֲלָה וְצָרְתָהּ לְמַדִּינַת הַיָּם, וּבָאוּ וְאָמְרוּ לָהּ מִת בַּעֲלִיךָ הָרִי זֹו לֹא תַּחֲלִץ, וְלֹא תִתִּיבָם לְעוֹלָם, עַד שֶׁיּוֹדֵעַ אִם יִלְדָה צָרְתָהּ, אוֹ לֹא יִלְדָה.

טו. וְלָמָּה לֹא תַּחֲלִץ אַחֵר תִּשְׁעָה חֳדָשִׁים מִמִּיתַת הַבַּעַל, וְתִהְיֶה מִתֵּרַת לָזֵר עַל כָּל פָּנִים שְׂאֵם יִלְדָה צָרְתָהּ, הָרִי נִפְטָרָה זֹו; וְאִם לֹא יִלְדָה, הָרִי נִחֲלָצָה: גִּזְרָה שְׂמָא יוֹדֵעַ אַחֵר הַחֲלִיצָה שֶׁיִּלְדָה צָרְתָהּ וְלֹד שֶׁלְקִימָהּ, וְנִמְצְאָת זֹו שְׂאֵינָה חֲלִיצָה וְתִנָּשָׂא לְכוּהֵן אַחֵר שֶׁנִּחֲלָצָה, וַיֹּאמֶר הָרוֹאֶה שֶׁלֹּא יוֹדֵעַ בְּעֵדִים שְׁבָאוּ שֶׁהַחֲלוּצָה מִתֵּרַת לְכוּהֵן, וַיַּעֲדֵד שֶׁרָאָה אוֹתָהּ נִשְׁאָת לְכַהֲנָה עַל פִּי בֵּית דִּין. לְפִיכֶךָ אִם הִיתָה אֲסוּרָה לְכַהֲנָה מִתַּחֲלָתָהּ הָרִי זֹו חוֹלְצֶת לְאַחֵר תִּשְׁעָה, וְתִנָּשָׂא לָזֵר.

טז. אָבֵל זֹו הַצָּרָה שֶׁהִיתָה עִם בַּעֲלָה כְּשִׁמְתַּת תִּמְתִּין תִּשְׁעִים יוֹם כְּשִׂאֵר הַיָּבָמוֹת, וְתַחֲלִץ אוֹ תִתִּיבָם; וְלֹא תַחֲוֹשׁ לְצָרְתָהּ שֶׁבְּמַדִּינָה הָאַחֲרָת, הוּאִיל וְלֹא הִיָּה בַּעֲלָה עֲמָה בְּמַדִּינָה.

יז. הָאִשָּׁה שִׁמְתַּת בַּעֲלָהּ, וְהִיתָה לָהּ חָמוֹת בְּמַדִּינַת הַיָּם אֵינָה חוֹשֶׁשֶׁת שְׂמָא יִלְדָה חָמוֹתָהּ, וּכְבָר נָתַן לָהּ יָכֶם בְּמַדִּינָה אַחֲרָת: שֶׁלֹּא גִזְרוּ בְּדָבָר זֶה; אֲלֹא נַעֲמִיד אוֹתָהּ עַל חֻזְקָתָהּ, וְהָרִי הִיא מִתֵּרַת. וְהוּא הַדִּין לְאִשָּׁה שִׁמְתַּת בַּעֲלָהּ, וְהִיָּה לוֹ בֶּן בְּמַדִּינָה אַחֲרָת הָרִי זֹו מִתֵּרַת לָזֵר; וְאֵין חוֹשְׁשִׁין שְׂמָא מִת הֵבֶן, אֲלֹא הַעֲמֵד אוֹתָהּ עַל חֻזְקָתָהּ.

יח. יֵצֵאת חָמוֹתָהּ מִעֲבֶרֶת הָרִי זֹו חוֹשֶׁשֶׁת, וְלֹא תִנָּשָׂא לָזֵר עַד שֶׁתִּדַּע מָה הִיָּה סוּף עֲבוּר חָמוֹתָהּ, שְׂמָא נִלְדָה לָהּ יָכֶם, קִדְּם מִיתַת הַבַּעַל.

יט. האִשָּׁה שֶׁהָלַךְ בַּעֲלָהּ וּבָנָה לְמַדִּינַת הַיָּם, וּבָאוּ וְאָמְרוּ לָהּ, מִתּ בַּעֲלֶיךָ וְאַחֵר כָּךְ מִתּ בֶּנֶךְ, וְנִשְׁאֲתָ, וְאַחֵר כָּךְ נוֹדַע שְׁחִלוּף הָיוּ הַדְּבָרִים תִּצָּא, וְהוֹלֵד כָּשֵׁר; אָמְרוּ לָהּ, מִתּ בֶּנֶךְ וְאַחֵר כָּךְ מִתּ בַּעֲלֶיךָ, וְנִתְיַבֶּמָּה, וְאַחֵר כָּךְ נוֹדַע שְׁחִלוּף הָיוּ הַדְּבָרִים תִּצָּא, וְהוֹלֵד שֶׁנִּלְד לִפְנֵי הַשְּׁמוּעָה אוֹ לְאַחֵר הַשְּׁמוּעָה מִמֶּזֶר.